

HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

KOOSKÖLASTUSTE KOONDTABEL I

Nr	Kooskõlastav organisatsioon	Kooskõlastuse nr ja kuupäev	Kooskõlastuse ära kiri	Kooskõlastuse originaal	Projekteerija märkused kooskõlastaja tingimuste täitmise kohta
1	2	3	4	5	6
1	Siseministeerium Siseminister ja regionaalminister <i>Hanno Pevkur</i>	26.04.2014 nr 13-2/61-2	Esmalt juhin Teie tähelepanu, et tulenevalt PlanS § 17 lõikest 2 tuleb teemaplaneeringud kooskõlastada järgmiste ministeeriumide ja riigiametitega: <ul style="list-style-type: none"> planeeritava maa-ala naabrusesse jäävate maakondade maavanemad (PlanS § 17 lg 2 p 1), planeeritava maa-ala kohalikud omavalitsused (PlanS § 17 lg 2 p 1). Kaitseministeerium (§ 17 lg 2 p 5). Täiendavalt palun teemaplaneeringute eesmärkidest ning kavandatavast tegevusest tulenevalt teemaplaneeringud kooskõlastada ka järgmiste ministeeriumide ja riigiametitega: <ul style="list-style-type: none"> Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (energiamajandus), Keskkonnaamet (keskkonna- ja looduskaitse), Maa-amet (trassikoridoris asuvad maardlad), Muinsuskaitseamet (trassikoridoris asuvad muinsuskaitseobjektid), Päästeamet (elektriliinist tulenevad ohutegurid), Maanteeamet (maanteega paralleelselt kulgevad või lõikuvad elektriliinid), Tehnilise Järelevalve Amet (elektriohutus), Terviseamet (inimese tervisekaitse). 	kiri, allkiri digitaalselt	
2	Kaitseministeerium	Taotlus 12.05.2014 nr 12-3/2014/ 674-1			Planeerimisseaduse § 17 lg 5 alusel on planeering kooskõlastatud .
3	Keskkonnaministeerium	Taotlus 12.05.2014 nr 12-3/2014/ 674-1			Planeerimisseaduse § 17 lg 5 alusel on planeering kooskõlastatud .
4	Majandus- ja kommunikatsiooni-	20.11.2014 nr 1.10-17/14-	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kooskõlastab „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassi asukoha määramine“	kiri, allkiri digitaalselt	

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

	ministeerium kantsler <i>Merike Saks</i>	00372/116	teemaplaneeringud. Palume teil ka tööprojekti staadiumis jätkata koostööd Maanteeametiga riigimaanteedega seotud elektriliini tehniliste lahenduste täpsustamisel.		
	Haldusosakonna peaspetsialist <i>Keiu Käära</i>	09.06.2014 nr 14-00372/081	Palun ajapikendust Teie 12.05.2014. a kirjale nr 12-3/2014/674-1 Harju, Lääne ja Pärnu maakonnaplaneeringut täpsustavad teemaplaneeringud „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kv elektriliini trassi asukoha määramine“ vastamisel. Kuna teemaplaneeringu praeguses seletuskirjas puudub kasutuspiirangute käsitus, korraldavad Maanteeamet ja Elering OÜ selleteemalise kohtumise. Palume ajapikendust kasutuspiirangute käsitluse selgumiseni ning soovime pikendada kirjale vastamise tähtaega 15. juulini .	e-kiri	
5	Keskkonnaamet Hiiu-Lääne-Saare regioon <i>Kaja Lotman</i>	28.11.2014 nr 6-8/14/ 10951-7	I Lääne maakonnaplaneeringut täpsustav teemaplaneering „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kv elektriliini trassi asukoha määramine“ TP määrab Lääne maakonnas Harku-Lihula-Sindi 330/110 kv elektri- liini trassikoridori asukoha ja täpsustab 2000. aastal kehtestatud Lääne maakonnaplaneeringut. Trassikoridor kulgeb Lääne-Nigula (varem Risti), Kullamaa, Martna ja Lihula valdades ja TP täpsustab ka nimetatud valdade kehtestatud üldplaneeringuid elektriliini trassikoridori osas. Keskkonnaamet on parandatud TP ja selle juurde kuuluva KSH dokumendid läbi vaadanud ning esitab alljärgnevalt märkused: <ul style="list-style-type: none"> • Keskkonnaameti 19.06.2014 kirjas nr 6-8/14/10951-3 toodud märkuse nr 2 põhjal ei ole parandusi sisse viidud. KSH asemel kasutatakse endiselt lühendit KMH (nt TP pt 3.4.4 lk 38/45 ja KSH aruande eelnõu lk 130). • Elektriliini trassi on muudetud Lihula valla osas (joonis „Planee- ringu lahendus Lihula vallas“), kus liin on nihutatud enne Pärnu maakonda suundumist edelasse (Lihula maastikukaitsealast ja Lihula hoiualast eemale), kuid TP-s uus valitud trassikoridor (variant K 1-5) ei kajastu (nt TP lk 22 skeem 15). Palume parandada. • Palume TP ja KSH aruande eelnõud täiendada täpse teabega, et elektriliini mastide tsentrid asetsevad Lääne-Nigula (endise Risti) vallas Rõuma külas Marimetsa-Ömma hoiualal väljaspool Kuistlema raba või vahetult raba piiril. • TP ptk-s 3.4.5 ja KSH aruande ptk-s 14 on ülevaatlilikult kirjeldatud Harku-Lihula-Sindi 330/110 kv elektriliini rajamise käigus teostatava keskkonnaseire korraldust. Palume täpsemalt kirjeldada seire läbiviimise ajalist järjekorda sh seire teostamise seoseid liini projekteerimise, ehitusprojekti koostamise ning liini ehitamise. Millal koostatakse seirekava? Keskkonnaamet kooskõlastas 19.06.2014 kirjaga nr 6-8/14/10951-	kiri, allkiri digitaalselt	

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

		<p>3 Lääne maakonnaplaneeringut täpsustava teemaplaneeringu „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassi asukoha määramine“ ning kooskõlastus kehtib tingimusel, et KSH aruannet ja TP-d täiendatakse Keskkonnaameti märkuste põhjal. Palume parandatud TP ja KSH materjale eelpool toodud märkuste põhjal täiendada. Kui Keskkonnaameti märkuste põhjal KSH aruannet ja TP-d täiendatakse, ei ole vajadust TP-d uuesti Keskkonnaametile kooskõlastamiseks esitada.</p> <p>...</p> <p>Palume parandatud TP ja KSH materjale eelpool toodud märkuse põhjal täiendada. Kui Keskkonnaameti märkuse põhjal KSH aruannet ja TP-d täiendatakse, ei ole vajadust TP-d uuesti Keskkonnaametile kooskõlastamiseks esitada.</p>		
<p>Keskkonnaamet peadirektor <i>Andres Onemar</i></p>	<p>19.06.2014 nr 6-8/14/ 10951-3</p>	<p>Keskkonnaamet pikendas 03.06.2014 kirjaga nr 6-8/14/10951-2 haldusmenetluse seaduse § 41 alusel TP-de kooskõlastamise või kooskõlastamata jätmise üle otsustamise tähtaega kuni 20.06.2014 seoses kooskõlastamiseks esitatud materjali mahukusega.</p> <p>...</p> <p><u>Seetõttu tuleb märkusi teemaplaneeringule käsitleda kui märkusi KSH aruandele ja vastupidi.</u></p> <p>...</p> <p>II Lääne maakonnaplaneeringut täpsustav teemaplaneering „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassi asukoha määramine“</p> <p>TP määrab Lääne maakonnas Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassikoridori asukoha ja täpsustab 21.02.2000 kehtestatud Lääne maakonnaplaneeringut. Trassikoridor kulgeb Lääne-Nigula (varem Risti), Kullamaa, Martna ja Lihula valdades ja TP täpsustab ka nimetatud valdade kehtestatud üldplaneeringuid elektriliini trassikoridori osas.</p> <p>Alljärgnevalt juhime Teie tähelepanu asjaoludele, mis vajavad TP-s ja KSH-s täpsustamist:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. KSH aruandes lk 53 on leitud, et alternatiiv LI 1-1 mõju Väinamere linnustikule võib pidada väheoluliseks arvestades, et leevendus-meetmena kasutatakse Kasari jõe kohal peleteid. Eelpool nimetatud alternatiiv osutus TP lk 21 kohaselt alternatiivide võrdlemisel eelistatumaks, kuid TP tabelis 9 lk 38 eelpool nimetatud leevendusmeetmet ei ole. PlanS § 7 lg 6 ja KeHJS § 43 p 1 kohaselt tuleb planeeringu koostamise arvestada KSH tulemusi, KeHJS § 2 lg 2 p 1 kohaselt on KSH eesmärk arvestada keskkonnakaalutlusi nii strateegilise planeerimisdokumendi koostamisel kui ka kehtestamisel. 2. KSH aruande tabelis 12 lk 95 ning TP tabelis 9 lk 37 on kasutatud lühendit KMH, mis ei ole asjakohane, kuna tegemist 	<p>kiri, allkiri digitaalselt</p>	<p>Arvestatud: II Lääne mk teemaplaneering <u>Märkus 1:</u> Kohaspetsiifilistes meetmetes ei ole eraldi välja toodud peletitega löike. Tekstilise osa ptk 3.4.3. alalõiku <i>Leevendusabinõud</i> on täiendatud lausega: Elektriliinile paigaldatavate märgistega lõigud on näidatud KSH Lisa 2-s „Märgistamist vajavad liini lõigud Harju-, Lääne- ja Pärnumaal“. <u>Märkus 2:</u> teksti tabelit 9 on korrigeeritud: KMH on asendatud KSH-ga. <u>Märkus 3:</u> Viide tabel 4-le on asendatud viitega tabel 5-le. <u>Märkus 4:</u> Teksti ptk 3.3 Elektriliini projekteerimise tingimusi on täiendatud punktiga: • elektriliini asumisel hoiualal või kaitstava liigi püsielupaigas kooskõlastada ehitusprojekt Keskkonnaametiga. <u>Märkus 5:</u> Tabel 11 on täiendatud: lisatud on II kat. Taimeliik kaunis kuldking. <u>Märkus 6:</u> Tabel 9 p. 17 on korrigeeritud oja nimi Riisa ojaks. <u>Märkus 7:</u> Lihula valla lahenduse joonist on leevendusmeetme osas korrigeeritud. <u>Märkus 8:</u> Tekstile on lisatud ptk 3.4.5 Seire</p>

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

		<p>on KSH-ga.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. TP lk 19 on viidatud tabelile 4, kuid viidata tuleks tabelile 5. 4. TP lk 33 on toodud elektriliini projekteerimise tingimused, kus on viidatud ehitusprojekti kooskõlastamise vajadusele Maanteeametiga ja Põllumajandusametiga. Keskkonnaamet juhhib tähelepanu asjaolule, et looduskaitseaduse (edaspidi <i>LKS</i>) § 14 lg 1 kohaselt kooskõlastab Keskkonnaamet kaitseala valitsejana ehitusprojekte, kui planeeritavad ehitised asuvad kaitsealal, hoiualal, püsielu-paigas ja kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndis. 5. TP tabelis 11 pole viidatud II kaitsekategooria taimeliigile kaunile kuldkingale (KL09309301), mille kasvukohta trass läbib ja mille ümberistutamisele KSH viitab. PlanS § 7 lg 6 ja KeHJS § 43 p 1 kohaselt tuleb planeeringu koostamisel arvestada KSH tulemusi, KeHJS § 2 lg 2 p 1 kohaselt on KSH eesmärk arvestada keskkonnakaalutlusi nii strateegilise planeerimisdokumendi koostamisel kui ka kehtestamisel. 6. TP tabelis 9 lk 39 on viidatud Penijõe, kuigi antud piirkonnas ületab elektriliini trass Riisa oja. 7. TP tabelis 9 lk 38 on peetud vajalikuks rakendada leevendusmeetmeid Lautna külas, kuid joonisele 5 (planeeringulahendus Lihula vallas) ei ole antud kohas leevendusmeetmete kasutusala piirkonda märgitud. PlanS § 7 lg 6 ja KeHJS § 43 p 1 kohaselt tuleb planeeringu koostamisel arvestada KSH tulemusi, KeHJS § 2 lg 2 p 1 kohaselt on KSH eesmärk arvestada keskkonnakaalutlusi nii strateegilise planeerimisdokumendi koostamisel kui ka kehtestamisel. 8. PlanS § 7 lg 6 ja KeHJS § 43 p 1 kohaselt tuleb planeeringu koostamisel arvestada KSH tulemusi, KeHJS § 2 lg 2 p 1 kohaselt on KSH eesmärk arvestada keskkonnakaalutlusi nii strateegilise planeerimisdokumendi koostamisel kui ka kehtestamisel. Eelnevast tulenevalt tuleb lisada KSH aruandest teemaplaneeringusse seire ptk. <p>PlanS § 7 lg 6, PlanS § 17 lg 2, KeHJS § 2 lg 2 p 1 ja § 43 p 1 alusel ning käesoleva kirja II osa p 1, 5, 7 ja 8 arvestades kooskõlastab Keskkonnaamet Lääne maakonnaplaneeringut täpsustava teemaplaneeringu „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassi asukoha määramine“ tingimuslikult. Kui Keskkonnaameti märkuste põhjal KSH aruannet ja teemaplaneeringut täiendatakse, ei ole vajadust teemaplaneeringut uuesti Keskkonnaametile kooskõlastamiseks esitada.</p> <p>...</p> <p>IV Märkused KSH aruande kohta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. TP-te lisa III esitatud töodes „Alternatiivsete trassikoridoride võrdlustabelid“ on märgitud, et hinnatud kriteeriumitele anti kaalud AHP meetodit kasutades. Juhime tähelepanu, et AHP 	<p>IV Märkused KSH aruande kohta</p> <p>Märkus 1: Otsene viitamine AHP meetodile ei ole korrektne. Viite juurde kirjutatakse, et kasutatakse AHP meetodi põhimõtteid. Täiendavalt viidatakse, et kaalumise põhineb T. Põder'i käsiraamatus 1 „Keskkonnamõju ja keskkonnariski hindamine“ paaritvõrdlemise põhimõttel. AHP meetodi täeulatusliku kasutamise eelis on see, et saab ühe alternatiivi eelistust teise ees rõhutada (nt alt 1 on alt 2-st oluliselt parem ehk 1 vs 9). Miinuseks aga asjaolu, et nii pole kaalumise sama läbipaistev, kui 0-1 süsteemis (võib alati küsida, miks on paremus 1 ja 9, mitte 2 ja 8).</p> <p>Märkus 2: KSH peatükki „6 Mõju hindamise meetodika“ on täiendatud viitega loodus-kaitseaduse § 55 lõigetele 7 ja 8.</p> <p>Märkus 3: Peatüki „6 Mõju hindamise metoodika“ algusesse on lisatud lause: Teemaplaneeringu mõju hinnatakse detailsusastmes, mis ei eelda täiendava mõjuhindamise (keskkonnamõju hindamine) läbiviimist. Kaudse ja koosmõju ning leevendusmeetmete efektiivsuse osas on täiendatud sama peatükki järgmiste lõikudega: Alternatiivide omavahelisel võrdlemisel on arvestatud võimaliku kaudse ja koosmõjuga keskkonnaseisundile. Peamine koosmõju objekt on täiendav taristu rajatis (tihedama liiklusega sõidutee ja teised 110 kV või suuremad elektriliinid), eriti kohtades, kus kavandatav trass ei järgi olemasoleva liini koridori. Leevendusmeetmete väljapakumisel on arvestatud ka nende efektiivsusega viisil, et pakutud leevendusmeede</p>
--	--	--	--

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

		<p>meetodi puhul toimub kaalude andmine 9-pallisel skaalal, kuid nimetatud töödes on kasutatud skaalat 0-1. Samuti algavad nimetatud töö tabeli 2 looduskeskkonna valdkonna veergude pealkirjad vastavalt 2.1-2.6 mitte 3.1-3.6.</p> <p>2. TP-te lisas III esitatud töödes „Alternatiivsete trassikoridoride võrdlustabelid“ kriteeriumite võrdlustabelis (tabel 1) ptk 3.2 on öeldud, et hinnatud on mõju III kategooria liigi elupaikadele ja mida vähem alternatiiv puutub kokku III kategooria liigi elupaigaga, seda eelistatum alternatiiv on. Oleme sellega nõus ja palume KSH aruandes viidata looduskaitseeaduse § 55 lõikele 8, mille alusel III kaitsekategooria taimeliigi elupaigad peavad säilima sellises ulatuses, et liigi populatsioon tervikuna antud kohas ei kaoks.</p> <p>3. KSH programmi lk 3 on välja toodud, et koostatud programmi alusel läbiviidav KSH tehakse detailsusega, mis ei eelda liini rajamiseks täiendavate mõjuhindamiste läbiviimist. Keskkonnaamet on oma 02.09.2013 kirjaga nr HLS 6-8/13/18408-3 tähelepanu juhtinud asjaolule, kui KSH raames teostatakse sisuliselt ka keskkonnamõju hindamine (edaspidi <i>KMH</i>), peab aruanne vastama KeHJS § 40, aga ka KeHJS § 20 nõuetele, hinnates seejuures kogu tegevuse mõju projekti detailsusastmes (vastasel juhul ei saavutata KSH programmiga seatud eesmärki). KSH aruandes aga ei ole välja toodud, et KSH programmi alusel läbiviidav KSH tehakse <i>KMH</i> täpsusastmes. Tulenevalt KeHJS § 42 lg 3 p 1 peame vajalikuks KSH aruandes nimetatud teemat käsitleda. KSH aruandes ei ole esitatud kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimalustega eeldatavalt kaasnevad kaudset ning koosmõju keskkonnaseisundile (KeHJS § 20 lg 1 p 6), kaasneva negatiivse keskkonnamõju vältimise või minimeerimise meetmete kasutamise eeldatavat efektiivsust (KeHJS § 20 lg 1 p 7) ja kavandatava tegevuse ja erinevate reaalsete alternatiivsete võimaluste paremusjärjestus (KeHJS § 20 lg 1 p 9).</p> <p>4. KSH aruande ptk-s 2.3 ei ole huvitatud osapoolena märgitud Terviseametit, kuigi sellele on juhitud tähelepanu Harju, Lääne ja Pärnu maakonnaplaneeringut täpsustava teemaplaneeringu Harku-Lihula-Sindi 330/110 kv elektriliini trassi asukoha määramine“ KSH programmi heakskiitmise kirja (Keskkonnaameti 02.09.2013 kiri nr HLS 6-8/13/18408-3) osa 2.2 punktis 3. Lääne Maavalitsuse 12.05.2014 kirja nr 12-3/2014/674-1 saajate hulgas oli Terviseamet siiski märgitud.</p> <p>5. Vastavalt KSH programmile tuleb KSH käigus käsitleda ka vääriselupaikade kaitse ja paiknemine trassil ning trassialternatiividel. KSH aruandes on käsitletud vaid osad vääriselupaigad. KSH aruannet tuleb vastavalt täiendada.</p>	<p>viiks mõju väheolulisele tasemele. Peletite efektiivsust on hinnatud eksperdi kogemuse baasil. See tähendab, et mõju hindamise käigus on tegelikult neid nõudmisi arvestatud, kuid pole seda kirja pandud. Alternatiivide paremusjärjestus on nähtav planeeringu lisas oleva alternatiivide kaalumise tabelitest. Vastav viide on lisatud peatükki „11 Alternatiivide kaalumine“.</p> <p><u>Märkus 4:</u> Viga on parandatud. KSH ja planeeringu kooskõlastamisaotlus saadeti ka Terviseametile ning amet saatis ka tagasiside.</p> <p><u>Märkus 5:</u> KSH aruandes loetletakse üles kõik vääriselupaigad, mis jäävad alternatiivide trassikoridoridesse ning käsitletakse nende kaitse küsimust. Vt peatükid „10.11 Risti ja Kullamaa alternatiivide vaheline lõik“, „10.20 Koonga ja Audru alternatiivide vaheline lõik“ ja „10.23 Audru esimese lõigu alternatiivid.“. Vastavalt vajadusele on täiendatud ka kohaspetsiifilisi leevendusmeetmeid (peatükk „13.3 Kohaspetsiifilised leevendusmeetmed“).</p> <p><u>Märkus 6:</u> Nimetatud lõiguga püüti edasi anda märkuses toodud põhimõtet. Selgema arusaamise eesmärgil täiendati lauset. Uus lause on järgmine: „Mõju hindamise käigus ei selgunud ühtegi piirkonda, kus alternatiivide puudumise tõttu oleks Natura ala kahjustamine põhjendatud sotsiaalsetel kaalutlustel.“.</p> <p><u>Märkus 7:</u> Vooluveekogusid puudutav temaatika on peatükist „13.3 Kohaspetsiifilised leevendusmeetmed“ kustutatud ning kõiki vooluveekogusid puudutavad</p>
--	--	--	---

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

		<p>6. KSH aruande lk 14 on väide (tsiteerime): „Mõju hindamise käigus ei selgunud ühtegi piirkonda, kus Natura ala kahjustamine oleks põhjendatud sotsiaalsetel kaalutlustel.“ Tulenevalt KeHJS § 29 lg 4 ja „Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis“ (edaspidi <i>Natura juhised</i>), märgime, et Natura ala ei saagi kahjustada sotsiaalsetel kaalutlustel, kui tegevusele leidub alternatiive.</p> <p>7. KSH aruande ptk-s 4.5 on märgitud, et suuremate veekogude puhul on vaja teisele poole kallast pääsemiseks kasutada olemasolevaid sildu, väiksemate veekogude ületamisel võib osutada otstarbekamaks ajutise ülesõidu rajamine. Samas ptk-s on esitatud tabel 4 suuremate veekogudega (23 tk), mida trass ületab, kuid ptk-s 12.3 esitatud tabelis 12 on neist märgitud vaid 13, mille kohta on esitatud soovitus pinnase sattumist veekogusse vältida. Palume ekspertiirühmal täpsustada, millised meetmeid tuleb rakendada ülejäänud tabelis 2 nimetatud 10 veekogu ületamisel. Veeseaduse (edaspidi <i>VeeS</i>) § 29 lg 2 p 2 kohaselt veekaitsevööndi ulatus tavalisest veepiirist on järvedel (v.a Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järv), veehoidlatel, jõgedel, ojadel, allikatel, peakraavidel ja kanalitel ning maaparandussüsteemide eesvooludel 10 m. <i>VeeS</i> § 29 lg 4 p 2 kohaselt on veekaitsevööndis keelatud puu- ja põõsarinde raie ilma Keskkonnaameti nõusolekuta, välja arvatud raie maaparandussüsteemi eesvoolul maaparandushoiutööde tegemisel. Lisaks tuleb Keskkonnaameti hinnangul täiendava leevendusmeetmena lisada, et tööde tegemise käigus ei tohi kahjustada veekogude kaldaid ja tekitada erosiooniohtu. Ühtlasi märgime, et <i>VeeS</i> § 8 lg 2 p 7 kohaselt peab olema vee erikasutusluba, kui uputatakse või heidetakse tahkeid aineid veekogusse.</p> <p>8. Palume täiendada KSH aruande ptk 6 selgitusega, kuidas toimus mõjude prognoosimine (sh kas teostati vaatlusi nagu KSH programmi ptk-s 3.3.3 ette nähti).</p> <p>9. KSH aruande ptk-des 7 ja 15 on viidatud Natura juhisele ekslikult vale aastaarvuga.</p> <p>10. KSH aruandes on Natura 2000 võrgustiku alade puhul räägitud läbivalt <u>olulisest</u> negatiivsest mõjust. Juhime tähelepanu, et Natura 2000 võrgustiku alade puhul käsitletakse <u>negatiivset mõju</u> ning KeHJS § 29 lg 2 kohaselt võib tegevusloa anda ning KeHJS § 45 lg 2 kohaselt strateegilise planeerimisdokumendi kehtestada, kui otsustaja on veendunud, et kavandatav tegevus ei mõju kahjulikult selle Natura 2000 võrgustiku ala terviklikkusele ega mõjuta <u>negatiivselt</u> selle ala kaitse eesmärki.</p> <p>11. Natura juhise kohaselt, kui eelhindamisel jõutakse järeldusele, et oluline mõju ei ole teada ning pole piisavalt informatsiooni järelduste tegemiseks või tõenäoliselt kaasneb oluline mõju, siis</p>		<p>üldistavad nõuded (puu- ja põõsarinde raie, erosiooni vältimine ja veeerikasutusloa nõue) 6 (13) lisatud peatükki „13.1 Üldised leevendusmeetmed liini ehitamisel“.</p> <p><u>Märkus 8:</u> Peatükki „6 Mõju hindamise meetodika“ täiendati järgmise lõiguga: „Mõjude prognoosimisel kasutasid eksperdid oma kogemusi ja varasemalt omandatud teavet. Elupaikade ekspert ja ornitoloog viisid vajadusel läbi kohapealseid vaatlusi antud projekti raames või kasutasid eelnevate tööde raames saadud kindlate piirkondade kohta kogutud andmeid. Ornitoloogiaekspert suhtles täiendavalt ka oma erialakolleegidega kes võisid ühe või teise piirkonna kohta omada paremat ülevaadet.“</p> <p><u>Märkus 9:</u> Viga on parandatud.</p> <p><u>Märkus 10:</u> Kuna aruandes on Natura aladele avalduvat mõju hinnatud just aspektist, kas kavandatav tegevus kahjustab kaitse-eesmärki, võib kõikide mõju puudutavate avalduste eest sõna „oluline“ kustutada. Vastav täiendus on aruandesse sisse viidud.</p> <p><u>Märkus 11:</u> Tuhu-Kesu linnuala, Lihula loodusala, Nedrema loodusala ja Nätsi-Võlla linnualale viidi läbi asjakohane hindamine (Vt pt „8 Natura hindamine“).</p> <p><u>Märkus 12:</u> Peatükki „6 Mõju hindamise meetodika“ täiendati järgmise lõiguga: Mõjude prognoosimisel kasutasid eksperdid oma kogemusi ja varasemalt omandatud teavet. Elupaikade ekspert ja ornitoloog viisid vajadusel läbi kohapealseid vaatlusi antud projekti raames või kasutasid eelnevate tööde raames saadud kindlate piirkondade</p>
--	--	--	--	---

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

			<p>tuleb Natura hindamisel liikuda edasi järgmisesse etappi ja viia läbi asjakohane hindamine. Juhime tähelepanu sellele, et eelhindamise käigus toimub tõenäoliselt oluliste mõjude prognoosimine ja tuvastamine. Asjakohase hindamise eesmärgiks on tõenäoliselt olulise negatiivse mõju hindamine Natura ala terviklikkusele ja kaitse-eesmärkide saavutamisele ning leevendavate meetmete kavandamine ja nende tõhususe hindamine Natura ala terviklikkuse säilimise ja kaitse-eesmärkide saavutamise seisukohast. Natura juhise kohaselt on Natura eelhindamisel leevendavate meetmete kavandamine pigem erand kui reegel. Lähtuda tuleb põhimõttest, et kui mõju Natura alale eeldatakse, siis on nõutav ka selle hindamine ehk asjakohane hindamine. Seda enam, et laiemal avalikkusel on õigus teada erinevate alternatiivide keskkonnamõju ja teatud alternatiivide välistamise sisulisi põhjuseid. Natura juhendi kohaselt tuleb Natura eelhindamisel võimalikku mõju prognoosida ja selle olulisust hinnata kõikide kavandatava tegevuse mõjupiirkoda jäävate kaitse-eesmärgiks olevate elupaigatüüpide ja liikide osas. <u>Keskkonnaamet on seisukohal, et tulenevalt kõnealuse KSH täpsusastmest ning heakskiidetud KSH programmi ptk-st 3.3.3, tuleb ka antud planeeringu puhul mõjusid hinnates lähtuda Natura hindamise juhistest ja viia läbi asjakohane hindamise kohtades, kus eelhindamise käigus on prognoositud eeldatavalt oluline keskkonnamõju või ei ole olnud piisavalt informatsiooni järelduste tegemiseks. Osadel juhtudel ei ole õigesti prognoositud mõju olemasolu (nt Lihula loodusala, Nedrema loodusala). Sellest lähtudes tuleb vähemalt Tuhu-Kesu linnuala, Lihula loodusala, Nedrema loodusala ja Nätsi-Võlla linnuala osas läbi viia Natura asjakohane hindamine. Pöörame tähelepanu ka sellele, et Natura juhise kohaselt tuleb ka eelhindamisel määratleda tegevuse mõjuala ulatus. Antud juhul ei ole täpsustatud nt millised kaitse-eesmärgiks olevad linnuliigid jäävad trassi mõjualasse ja mõjusid ei ole prognoositud vastavalt sellele.</u></p> <p>12. Palume selgitada, mille alusel valiti KSH aruande ptk-s 7 käsitletavat loodus- ja linnualad ning tuua välja viidatud mõjuala suurus (mitu meetrit liinist mõlemale poole). Sealhulgas palume eelmise punkti valguses vaadata üle loodus- ja linnualade nimekiri, millele viidi läbi Natura hindamine - näiteks Orkjärve loodusala ja Oidrema loodusala kohta ei ole läbi viidud Natura eelhindamist, kuigi alad asuvad trassialternatiivide läheduses.</p> <p>13. KSH aruande lk 42 on kirjas järgnev (tsiteerime): „<i>Tegemist on raba servaga ning maantee kraavitusest tugevasti mõjutatud alaga, mistõttu võib nurka pidada pigem inimtegevuse mõjul tekkinud rabametsaks (*91D0), mida sellel Natura alal ei</i></p>	<p>kohta kogutud andmeid. Vaatluste ulatused ja järeldused on toodud hindamiste peatükkides (peatükid „7 Natura eelhindamine“, „8 Natura hindamine“, „10 Kavandatava tegevuse mõju kaitseväärtustele ja võimalikud leevendusmeetmed“) Ornitoloogiaekspert suhtles täiendavalt ka oma erialakolleegidega kes võisid ühe või teise piirkonna kohta omada paremat ülevaadet.</p> <p><u>Märkus 13:</u> Aruande peatükki „7.2.2 Mõju prognoosimine leevendavate meetmetega“ on sisse viidud vastavad parandused. Alternatiivi R 1-1 kohta on järgmine lõik: „Kaitsevöönd ulatub kuni 45 m ulatuses rabade elupaigana kontuuritud alale. Selles kohas on kohati üle 4 m puid, kuid see piirkond ei vasta ühegi elupaigatüübi kriteeriumile. Võimalike mõjude vältimise eesmärgil tuleb hoiduda tehnikaga liikumisest Natura elupaikadel.“ Alternatiivi R 1-2 kohta on lisatud järgmine lõik: „Võimalike mõjude vältimise eesmärgil tuleb hoiduda tehnikaga liikumisest Natura elupaikadel. Võib liigelda vaid tõste, vundamendi ja komplekteerimisplatsil (Joonis 7)“ Vastava nõudega on täiendatud ka tabelit 21 (täiendamise eelses versioonis tabel 12).</p> <p><u>Märkus 14:</u> Nimetatud peatükki (täiendatud aruandes peatükk „8.1 Tuhu-Kesu linnuala (EE0040208)“ (täpsemalt „8.1.2 Mõju selgitamine) on lisatud viide Koonga piirkonnas liinialternatiivide kohta koostatud täiendavale ornitoloogia 8 (13) eksperthinnangule. Eksperthinnangus jõuti järeldusele, et alternatiiv KO 1-6 on mõju olulisuse tõttu teostamatu.</p> <p><u>Märkus 15:</u></p>
--	--	--	--	--

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

		<p><i>kaitsta.</i>" Esiteks ei ole nimetatud ala inventeeritud siirdesoo- ja rabametsa elupaigatüübiks (*91D0). Teiseks, kui see oleks nimetatud elupaigatüüp, siis tuleks seda säilitada, kuna see elupaigatüüp on Marimetsa-Ömma hoiuala kaitse-eesmärgiks. Keskkonnaametile teadaolevalt see mets ei vasta siirdesoo- ja rabametsa ega ühegi teise kaitsealuse elupaigatüübi kriteeriumitele. Raba servas tööde tegemisele tuleb seada tingimus, et töid teostatakse külmunud pinnasega ning raba elupaigas ei sõideta masinatega väljaspool (KSH aruande joonisel 7 näidatud) komplekteerimisplatsi, tõsteplatsi ja vundamendi ala. Täiendada ka KSH aruande tabelis 12 tingimusi Marimetsa-Ömma raba elupaiga osas.</p> <p>14. KSH aruande ptk-s 7.6 (eel)hinnatakse mõjusid Tuhu-Kesu linnualale. Mõjude prognoosimise käigus on leitud, et alternatiiv KO 1-6 puhul pole võimalik välistada olulist negatiivset mõju Tuhu-Kesu linnuala kaitse-eesmärgile. Keskkonnaamet nõustub eksperdiga, et KO 1-6 alternatiivi puhul võib kaasneda oluline negatiivne keskkonnamõju, kuid alternatiivi välistamiseks tuleb esitada põhjalikum argumentatsioon ja analüüs. Tuleb põhjalikumalt välja tuua negatiivse mõju olemus ja argumendid, miks on nimetatud alternatiiv välistatud. Selleks tuleb selgitada milline on kõnealuse mänguala tähtsus Pärnumaa ja Eesti mastaabis. Kas alternatiivi KO1-6 puhul on negatiivsete keskkonnamõjude vältimiseks olemas leevendavaid meetmeid (senine praktika, teaduskirjandus). Alles siis kui realselt toimivaid leevendavaid meetmeid ei ole, saab jõuda järeldusele, et nimetatud alternatiiv antud asukohas on välistatud.</p> <p>15. KSH aruande ptk-s 7.7 jõutakse järeldusele, et trassialternatiivide KO 1-5 ja KO 1-6 puhul olulist negatiivset mõju ei ole, kuna trassikoridor ei ulatu elupaika vaid piirneb sellega. Samas ei ole selgitatud, kuidas selle järelduseni jõuti. Jääb selgusetuks kas ja millistes kohtades on mastide püstitamiseks ja vundamentide rajamiseks vajalik ka pinnase kuivendamine. Pinnase kuivendamine võib mõjutada negatiivselt märgalade kooslusi, mis piirnevad mastidega.</p> <p>16. Natura eelhindamine on läbi viidud pinnapealselt ja mitme alternatiivi puhul on jõutud järeldusele, et olulist negatiivset mõju ei ole, kuid puuduvad veenvad põhjendused ja argumendid nende välistamise kohta. Nt on ptk-s 7.8 on jõutud järeldusele, et mitte ühelgi alternatiivil ei ole olulist negatiivset keskkonnamõju Lihula looduslale, samas ei ole kõnealuses ptk-s kõiki alternatiive analüüsitudki.</p> <p>17. KSH aruande lk 59 jooniselt 15 on puudu keskkonnaregistrisse kantud elupaigatüüp lood (*6280).</p> <p>18. Arusaamatuks jääb KSH aruande ptk-s 7.8.2 väidetud ebasoodsa</p>	<p>Peatükki 3.1 Kavandatav tegevus on lisatud lause: „Mastivundamentide rajamiseks maad ei kuivendata.“.</p> <p>Peatükki „7.6.2 Mõju prognoosimine koos leevendavate meetmetega“ (täiendamata aruandes peatükk „7.7.2 /.../“) on lisatud täiendus: „kaitsevööndiga seotud piirangud ja tegevused jäävad loodusalast välja“.</p> <p><u>Märkus 16:</u> Peatükki „8.2.2 Mõju selgitamine“ (täiendamata aruandes peatükk „7.8 /.../“) täiendati selgitusega: „Natura alal langetatakse puud 80 m laiuse ribana. Uue koridori servas võib täiendavalt suurusjärgus 50 m ulatuses tekkida tuulemurdu. Ka tuulemurdu arvestades ei jõuaks kaitsevööndis esinevate piirangutega (puude raie) ja tegevustega (pidev hooldus) kaasnev mõju kaitstava elupaigani. Alternatiivid KO 1-3, KO 1-5 ja KO 1.6 mõõduvad Natura alast mitmesaja meetri kauguselt, mistõttu kokkupuude ja mõju puudub.“</p> <p><u>Märkus 17:</u> Antud kohas siiski ei asu kirjeldatud elupaika.</p> <p><u>Märkus 18:</u> Peatükki „8.2.2 Mõju selgitamine“ (täiendamata aruandes peatükk „7.8.2 /.../“) täiendati järgmise tekstiga: „Tehniliselt on võimalik üks mast paigaldada ka elupaigast väljapoole katastriüksusel 33401:001:0123. Sellisel juhul tekib liinile alla kaheksakraadne nurk, mis ei eelda nurgamasti rajamist. Elupaigale on võimalik planeerida vabalt seisev metallsõrestikmast, mille alla jääb vähem kui 100 m². Olemasolevad mastid elupaigal võtavad enda alla suurusjärgus 250 m². Seega oleks arvestades eeltoodud tingimusi lõpptulemusena hõlmatud</p>
--	--	---	---

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

		<p>mõju puudumine Lihula loodusala, kuigi kaitsealusele elupaigatüübile liigirikkad madalsood on kavas rajada kaks kandemasti (600 m² kahe masti kohta). Juhime Teie tähelepanu ka sellele, et TP-s asub trass asukohas, mida KSH ei käsitle. Seega, Keskkonnaamet ei saa nõustuda KSH aruande ptk-s 7.8 toodud järeldusega, et negatiivne mõju Lihula loodusala puudub. Kõnealusel punktis on hinnatud mõju vaid taimestikule, kuid ei ole arvestatud olulise mõjuna elupaiga pindala kadu. Keskkonnaamet on seisukohal, et trassi variantide KO 1-1 ja KO 1-2 korral kaasneb negatiivne mõju Natura väärtustele. Rõhutame, et ka ebasobivate alternatiivide mõju tuleb selgelt välja tuua. Alternatiivi KO 1-4 osas on KSH aruandes märgitud, et see läbib Lihula loodusala, kuid trassile ei jää ühtegi elupaika. Jääb selgusetuks, kas elupaikade puudumist on KSH käigus looduses tuvastatud.</p> <p>19. KSH aruande ptk-s 7.9 joonisel 16 ei ole näidatud kogu ulatuses liini paiknemine Nätsi-Võlla loodusalaga piirnevalt (sh Audru vallas). Sellest tulenevalt ei ole üheselt arusaadav, kas mõjusid on hinnatud kogu loodusala ulatuses. KSH aruandes jõutakse järeldusele, et oluline mõju Nätsi-Võlla loodusala puudub, kuna kavandatava tegevuse kaitsevöönd ei laiene loodusalale. Keskkonnaamet on seisukohal, et mõju puudumine tuleb siiski põhjalikumalt analüüsida, kuna raadatav (lage) ala tuleb loodusala piirile siiski lähemale. Tuleb hinnata ka tegevuse mõju tegevusega piirnevatele ja mõjuulatuses olevatele kaitsealastele objektidele ehk loodusala puhul eelkõige elupaikadele.</p> <p>20. KSH aruande ptk-s 7.10 on jõutud järeldusele, et oluline mõju Nätsi-Võlla linnualale puudub, kui rakendatakse vastavaid leevendavaid meetmeid. Kuna liinikoridori laiendus jääb siiski linnualale, tuleb võimalikud mõjud hinnata asjakohase hindamise etapis.</p> <p>21. Keskkonnaamet on seisukohal, et ebapiisavalt on hinnatud mõjud ka Nedrema loodusalale. Trass läbib Nedrema looduskaitseala Nedrema sihtkaitsevööndit. Metsakorralduse põhjal asub Põlma katastriüksuse (katastritunnus 33402:002:0210) eraldusel 18 sinilille saarik, mis on 95 aastat vana. Selle kirjelduse põhjal on tegu vana laialehise metsa (9020*) elupaigatüüpi kuuluva alaga, mis on Nedrema loodusala ja looduskaitseala kaitse-eesmärgiks. Seega ei saa nõustuda KSH aruande ptk-s 7.11 toodud järeldusega, et negatiivne mõju Nedrema loodusala väärtustele puudub.</p> <p>22. KSH aruande ptk-s 7.13 Lavassaare linnualale mõjusid hinnates ei ole selgelt välja toodud ebasobivama trassi miinused. Juhime tähelepanu ka sellele, et trass AU1-2 jääb kaljukotka elupaiga ja toitumisala lähedusse.</p>	<p>vähem elupaika kui praegu.”</p> <p>Märkus 19: Peatükki „7.7.1 Ala iseloomustus“ (täiendamata aruandes peatükk „7.9.1 /.../“) on lisatud täiendav joonis, millel näeb ülejäänud osa Natura alast. Peatükis „7.7.2 Mõju prognoosimine koos leevendavate meetmetega“ (täiendamata aruandes peatükk „7.9.2 /.../“) on mõju kirjeldus jaotatud kaheks: Natura loodepoolne osa ja kagupoolne osa. Lisatud on lõik: „Kagupoolses osas nihkub kaitsevöönd olemasolevast välja Natura ala suunas. Natura ala piiril on praegu kraav ning kraavi kaldal vallseljakk, kus puud ei kasva. Seetõttu on seal 20 m laiune puudevaba vöönd, mis annab kindluse, et puud on juba harjunud tuulega ning kaitsevööndi nihutamine Natura ala suunas ei põhjusta tuulemurru ohtu.”</p> <p>Märkus 20: Vastav hindamine viidi läbi (vt peatükk „8.4 Nätsi-Võlla linnuala EE0040337“).</p> <p>Märkus 21: Info on võetud teadmiseks ja mõju hindamisel ning leevendusmeetmete väljapakumisel arvestatud. Vastavalt on täiendatud peatükki „8.3 Nedrema loodusala EE0040334“ ja peatükki 13.3 Kohaspetsiifilised meetmed“.</p> <p>Märkus 22: Natura ala seisukohast on alternatiiv AU 1-2 eelistatud alternatiivi AU 1-1 ees, kuid põhimõtteliselt ei saa lugeda ka alternatiivi AU 1-1 negatiivseks. Peatükki „7.9.2 Mõju prognoosimine koos leevendavate meetmetega“ täiendati järgmiselt: Liinist 1 km kaugusel raba suunas asub kaljukotka pesa. Arvestades, et alternatiiv AU 1-1 asub raba servas ja Natura alal elutsevad liigid liiguvad pigem raba</p>
--	--	--	--

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

		<p>23. KSH aruande ptk-s 8.1 on viidatud loodusväärtustest vaid linnuliikide elupaikadele, kuid olulised negatiivsed mõjud võivad avalduda ka kaitstavatele aladel teistele kaitse-eesmärgiks seatud loodusväärtustele (nt kaitstavatele elupaigatüüpidele nende pindala vähenemise või soodsa seisundi muul viisil kahjustamise tõttu) ja väljaspool kaitsvaid alasid ka muude kaitsealuste liikide elupaikadele.</p> <p>24. KSH aruande ptk-s 8.1 on mainitud, et olulisem negatiivne mõju on siis, kui liin asub kaitstavatel metsaaladel. Jääb selgusetuks, miks on rõhutatud just kaitstavad metsaalasid. Metsaraie suurima probleemina on välja toodud metsaserva tuulekartlikkus, kus on võimalikud tuulemurrud. Metsaalade raadamise peamine mõju seisneb loodusliku metsamassiivi killustamises, oluline on metsa kui loodusliku elupaiga kadu ning metsatöödel müraga kaasnev häirimine ja liikide elupaikade (sh linnupesade) hävitamine. KSH aruandest ei selgu, kas mastide püstitamise ja vundamentide rajamisega võib tekkida ka vajadus kuivendustöödeks ja kas seeläbi võib tekkida liinirajatiste püstitamisel oluline mõju ka piirnevatele märgaladele. Sellest tulenevalt tuleks lisada KSH aruande ptk 12.1 leevendavate meetmete loetellu tingimus, et vältida tuleb piirnevate looduskoosluste veerežiimi muutmist.</p> <p>25. KSH aruande ptk-s 9.1 on märgitud, et Püha külas läbib tassikoridor III kaitsekategooria teelehe-mosaikliblika (<i>Euphydryas aurinia</i>) elupaika. Keskkonnaameti hinnangul tuleb lisada leevendav meede, et tööd teelehe-mosaikliblika elupaigas tuleb võimalusel läbi viia enne mai lõppu või alates juuli lõpust, et vähendada mõju teelehe-mosaikliblika lokaalpopulatsioonile paljunemise ajal. Samuti, kui elupaigas teostatakse kaevetöid, tuleb väljakaevatud pinnas ladustada ning hiljem kasutada võimalikult kompaktsel alal, et vältida teelehe-mosaikliblika elupaiga pindala vähenemist.</p> <p>26. KSH aruande lk 77 on kirjas (tsiteerime): „<i>EELIS andmebaasi andmete järgi jääb trassikoridori II kategooria kaitsealuse taima kaunis kuldking (Cypripedium calceolus) kasvukoht. 2013. aasta kohapealsel ülevaatusel liiki ei leitud. Kuna ümbruskonna metsades on taim esinemine tõenäoline, tuleb enne liini ehitust piirkonnas konkreetne kaitsevööndiala läbi käia ning leitud taimed ümber istutada.</i>” Käpaliste ümberistutamine on senistel kogemustel sageli ebaõnnestuv tegevus, kuna käpalised on kooseluse mükoriisaseentega. Keskkonnatingimuste muutumisel (järelkult ka ümberistutamisel) võib tasakaal nõrgenenud taim ja tema seensümbiondi vahel kaduda ja taim seepärast hukkuda (Kull, Tuulik, Kodumaa käpalised 2002). Senised kogemused on ekspertide sõnul näidanud, et vähemalt 50% käpaliste isenditest</p>	<p>suunas, võib väita, et sellel puudub negatiivne mõju, kuid eelistada tuleks alternatiive, mis jäävad Natura alast kaugemale.</p> <p>Märkus 23: Peatükis 9.1 (täiendamata versioonis peatükk 8.1) linnustiku puudutatud pole. Tõenäoliselt on silmas peetud tervet peatükki 9 (täiendamata versioonis peatükk 8). Muudele elupaikadele avaldub mõju peamiselt ehituse ajal. Siis kui tallatakse, rajatakse vundamente ja raadatakse metsa. Seda on käsitletud peatükis 9.2 (täiendamata versioonis peatükk 8.2). Liini rajamise järgselt on märkimisväärne mõju siiski linnustikule. Ülejäänud elupaikadele siiski avaldubki mõju ehituse ajal.</p> <p>Märkus 24: Peatükis 9.1 (täiendamata versioonis peatükk 8.1) ega ka terves peatükis 9 (täiendamata versioonis peatükk 8) pole rõhutatud kaitstavaid metsaalasid vaid on siiski kirjeldatud mõju ükskõik millisele metsale. Peatükki „3.1 Kavandatav tegevus“ on lisatud lause: „Mastivundamentide rajamiseks maad ei kuivendata.“</p> <p>Märkus 25: Peatükki 13.3 (täiendamata versioonis peatükk 12.3) on lisatud vastav leevendusmeede.</p> <p>Märkus 26: Vastav täiendus on lisatud peatükki „10.10 Risti teise lõigu alternatiivid“ ja toodud kohaspetsiifilise leevendusmeetmena peatükis „13.3 Kohaspetsiifilised leevendusmeetmed“.</p> <p>Märkus 27: KSH-s peatükis „10.19 Koonga alternatiivid“ (täiendamata versioonis peatükk 9.19) pole alternatiivi K 1-6 käsitletud, kuna see on Natura hindamise peatükis „8.1.4 Natura</p>
--	--	--	--

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

			<p>hukkub ümberistutamisel. Peame vajalikuks lisada kauni kuldkinga ümberistutamise leevendava meetme juurde tingimuse, et ümberistutamise teostamisele tuleb kaasata asjatundja(d) Eesti Orhideekaitse Klubist, Tallinna Botaanikaaiast või Tartu Ülikooli Botaanikaaiast.</p> <p>27. TP ptk-s 1.6.5 on kirjas, et alternatiivi K 1-6 loeti teostamatuks, sest see läbib III kaitsekategooria lindude (tedred) mänguala endistel soopõldudel. Samas oli alternatiiv K 1-6 majanduslikult ja sotsiaalselt eelistatum. Kuid KSH aruande ptk-s 9.19 eelpool nimetatud alternatiivi käsitletud pole.</p> <p>28. Palume leevendusmeetmete all täpsustada millega täidetakse üles võetud vundamentide augud ja mõiste „niiskemad kohad“.</p> <p>29. KSH aruande ptk-s 12.1 on leevendusmeetmena lisatud, et raadamise järgselt puhastada ala risust nii, et jääks esteetiline ilme. Kohtades, kus trass jääb kahe metsamassiivi vahele võiks kaaluda ühe leevendusmeetmena liini alla selliste elementide (suuremad kivid, põõsagrupid) jätmist, mis pakuvad väiksematele loomadele varjetingimusi ja loovad paremad tingimused raadatud ala ületamiseks.</p> <p>30. KSH aruande ptk-s 12.1 on öeldud, et vältida tuleb kaitsealuste liikide tallamist ning kasvutingimuste muutmist. Palume täpsustada, kuidas nimetatud leevendusmeetmet täidetakse? Kas kaitsealuste taimede levikualad kantakse ehitusprojekti? Keskkonnaamet teeb ettepaneku kaitstavate taimede kasvukohas seada kohustuseks teostada tööd külmunud pinnasega. KSH aruande ptk-s 12.1 on leevendusmeetmena kirjas, et niiskemates kohtades teha tööd võimalusel külmunud pinnasega. Keskkonnaamet teeb ettepaneku leevendusmeetmet täiendada ja lisada, et metsatööd tuleb teha pinnasekahjustusi vältides st soovitatavalt külmunud pinnase või kuiva ilmaga.</p> <p>31. Keskkonnaamet soovib kehtestada trassikoridori raadamisele ajalise piirangu – 15.03-31.08, kohtades, mis läbivad Natura linnuala, piirnevad sellega vahetult või jäävad vara- või hilispesitsejate kaitsealuste linnuliikide teadaolevasse elupaika väljaspool kaitsealuseid objekte. Ajaline piirang on vajalik kogu elustiku liigse häirimise ja kahjustamise leevendamiseks. Näiteks pesitseb Pärnumaal planeeritaval raadataval alal minimaalselt 2000 paari linde ja nende pesade hävitamisest ja põhjendamatust häirisest on võimalik hoiduda.</p> <p>32. Lisaks metsatöödele seatavale üldisele ajalisele piirangule on otstarbekas välja tuua ajalised piirangud ka liini rajamistöödele. Need peavad olema ära toodud lõiguti ja alal kaitstava liigi vajadustest lähtuvalt, alates kindlast kuupäevast kuni kindla kuupäevani. Nt pakutud piirang aprillist juunini ei ole üheselt mõistetav ja ei kata osade mõjutatavate kaitstavate liikide</p>	<p>hindamise tulemused ja järeldused“ (Tuhu-Kesu linnuala) tunnistatud teostamatuks. Lähtuvalt Natura hindamise põhimõttele, neid alternatiive, mis avaldavad Natura alale olulist negatiivset mõju, edasi ei kaaluta.</p> <p><u>Märkus 28:</u> Peatükis „13.1 Üldised leevendusmeetmed ehitamisel“ on niiskeimaid kohti käsitlevat punkti täiendatud sulgudes toodud kirjeldusega: „Niiskemates kohtades (madal soo, turbaväli, maha jäetud turbaväli, raba, soovik) võimalusel teha tööd külmunud pinnasel.“. Vundamentidest jääva augu punkti on täiendatud järgmiselt: „Likvideeritavatest elektriliinidest ei tohi maha jääda jäätmeid, maa tuleb korrastada, ümbritsevaga sarnaseks (sh tuleb täita vanadest vundamentidest jäävad augud).“.</p> <p><u>Märkus 29:</u> Põõsaste säilitamisel tekib tehniline probleem. Esiteks peab raadamise ajal olema ekspert, kes näitab, mida säilitada. Teiseks nõuab selline lähenemine tihedamat kaitsevööndi hoolust, kuna lageda kätte jäävad põõsad kasvavad kiiresti maksimaalsele lubatud piirile (4m) ning tuleb minna pügama (väga kallis) või lõikama (teostatakse tavaliselt põõsaid selekteerimata). Peatükki „13.1 Üldised leevendusmeetmed“ (täiendamata versioonis peatükk 12.1) on lisatud täiendav punkt: „Loodusliku tasakaalu säilitamise eesmärgil jätta alles rändrahnud.“. Peatükki „13.2 Üldised leevendusmeetmed liini käitamisel“ (täiendamata versioonis peatükk 12.2) lisati järgmine lause „Maaomanike ja looduse häirimise minimeerimise eesmärgil teha liinialust hooldusraiet võimalikult harva.“.</p>
--	--	--	---	--

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

			<p>häirimistundlikku perioodi. Iga trassilõigu puhul (vastavalt KSH aruande tabelile 12) saab kirja panna konkreetsed kuupäevad lähtudes lähipiirkonnas pesitsevatest liikidest. Ajaline piirang tuleb määrata selliselt, et ajavahemik tagaks kõigi oluliste liikide (nii varasemate pesitsejate kui ka hilisemate pesitsejate) pesitsusaegse häirimatuse.</p> <p>33. KSH aruande tabelis on ühe võimaliku leevendava meetmena nimetatud, et ehituslike raskuste ilmnemisel vältida liini nihutamist loodusalale ja linnualale. Keskkonnaamet juhhib tähelepanu, et tegemist ei ole leevendava meetme vaid kohustusega. Liini nihutamine ehitustööde käigus kaitstavale objektile või selle mõjuulatuse peab olema KSH aruande alusel välistatud. Käesoleva märkusega ei taotle Keskkonnaamet nimetatud meetme eemaldamist vaid sõnastamist selliselt, et tegemist on kohustuse, mitte soovitusena.</p> <p>34. KSH aruande ptk-s 12.4 on käsitletud liinide märgistamist. Palume nimetada/esitada joonisel lõikude kaupa ka peamised linnurändeteed ja olulisemad lindude kogunemisalad.</p> <p>35. KSH aruande seire ptk-s esitatud soovitus koostada linnustiku seire täpsem programm ornitoloogi poolt ei ole asjakohane, kuna käesoleval juhul hinnatakse mõjusid KMH täpsusastmega ning piisavalt detailsed soovitused seire läbiviimiseks peavad olema esitatud KSH aruandes. Täpsustada tuleb seire korraldamisega seotud asjaolusid, nagu täpsem ajakava, seos liini rajamise erinevate etappidega jne. Samuti ei ole esitatud strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneva olulise keskkonnamõju seireks kavandatud mõõdetavate indikaatorite kirjeldust (KeHJS § 40 lg 4 p 13).</p> <p>36. KSH aruande ptk-s 13 räägitakse ekslikult Tartu-Lihula-Sindi õhuliinist.</p>	<p>Märkus 30: Peatüki „13.1 Üldised leevendusmeetmed liini ehitamisel“ (täiendamata versioonis peatükk 12.1) samas punktis, on toodud välja ka lahendus: Ajakohane info on saadav EELIS andmebaasist, ning taimede levialad tuleb enne tööde teostamist tähistada. Ette on nähtud, et ajakohase EELIS info hangib ehitaja ning ka tähistab ehitaja. Tallamise vältimise all peetakse silmas nendest alades sõidukitega ülesõitmist. Külmunud pinnasel töö tegemise nõudmine on pigem erandlik ja mõistlik sellistes kohtades, kus muid leevendavaid lahendusi pole. Vastasel juhul veniks liini ehitamise protsess tõenäoliselt aastaid pikemaks, kuna tööd saab sisuliselt teha vaid talvel (kõigil talvedel pole ka piisavalt külma). Kaitsealuste taimede puhul piisab märgistamisest ja tehnikaga liikumise keelust. Vastav lahendus toimus edukalt Tartu-Viljandi-Sindi elektriliini ehitamisel. Metsades, kus pole tuvastatud kaitstavaid liike tuleb tööde lõppedes rööpad tasandada. Rohttaimestik taastub mõne aastaga. Peatüki vastavat punkti täiendati järgmiselt: „Nendel aladel on tehnikaga liikumine lubatud vaid külmunud pinnasel. Muul ajal tuleb vajaduse liigelda jalgsi (võimalusel üldse vältida).“</p> <p>Märkus 31: Peatükis 13.1 oli metsatööde teostamiseks lubatav aeg 15.08-15.03. Vastavalt Keskkonnaameti ettepanekule on lubatavat raadamise aega lühendatud 15 päeva võrra ehk 31.08-15.03.</p> <p>Märkus 32: Pesitsusajad on üle vaadatud. Aruanne on täiendatud läbivalt nõudega Natura linnualade läheduses töid</p>
--	--	--	---	---

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

					<p>vältida pesitsusajal märtsi algusest juuli lõpuni.</p> <p>Märkus 33: Üldpõhimõttena pole leevendavate meetmete rakendamine soovituslik vaid on kohustuslik. Parema arusaamise huvides on peatükis „13.3 Kohaspetsiifilised leevendusmeetmed“ kasutatud vajalikes kohtades tungivamaid väljendeid.</p> <p>Märkus 34: Peatükis 13.4 (täiendamata versioonis peatükk 12.4) on toodud viide Maaülikooli poolt koostatud tööle ning lisatud järgmine lause: Teada on asjaolu, et terve Lääne-Eesti piirkonda (antud juhul Läänemaa ja Pärnumaa) võib lugeda rändekoridoriks.</p> <p>Märkus 35: Seire on kirjutatud põhjalikumalt lahti. Seire peatükki on lisatud ka mõõdetavate indikaatorite kirjeldus.</p> <p>Märkus 36: Viga on parandatud.</p>
5a	<p>Keskkonnaamet Keskkonnakasutuse juhtivspetsialist <i>Raivo Kallas</i></p>	09.07.2014 nr HLS 6-8/14/ 10951-5	<p>... Piirkondasid, mida läbivad mõlemad alternatiivi variandid, käsitletakse järgmistes punktides.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alternatiiv 2 on eskiisil märgitud alale, kus trassi koridor võib läbida järgmisi kaitse- ja hoiualasid ning püsielupaiku, mistõttu kaitsekord eeldatavasti takistab alternatiivi 2 rakendamist: <ol style="list-style-type: none"> 1. Marimetsa LKA Marimetsa sihtkaitsevöönd (ligikaudu katastriüksuse katastritunnusega 34202:001:0408 juures, kus on inventeeritud kaitsealune elupaigatüüp siirde- ja õõtsiksood). Põhjendus, miks Marimetsa LKA sihtkaitsevööndisse pole elektriliinitrassi rajamine võimalik, on antud alternatiiv 1 juures. 2. Marimetsa-Õmma hoiuala (ligikaudu katastriüksuse katastritunnusega 34201:001:0007 juures, kus on inventeeritud hoiuala kaitse-eesmärgiks olev esmatähtis elupaigatüüp puisniidud (6530*)), mis kuulub ühtlasi Natura 2000 võrgustikku Marimetsa-Õmma linnu- ja loodusala. Kaalutlused hoiualale ehitamise võimalikkuse osas on antud alternatiiv 1 juures. 3. Laiküla hoiuala, mis kuulub ühtlasi Natura 2000 võrgustikku Laiküla loodusala, ning hoiualal ja selle lähiumbruses mitmete III kaitsekategooria linnuliikide elupaikadid. 4. Jõgisoo väike-konnakotka püsielupaikade sihtkaitsevööndid 	kiri, allkiri digitaalselt	Võetud teadmiseks

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

			<p>(keskkonnaregistri koodidega KLO3101695 ja KLO3101593, katastriüksuste tunnuste 34201:001:1490 ja 34201:001:0006 vahelisel alal). LKS § 50 lg 4 sätestab, et kui väike-konnakotka püsielupaiga kaitsekord ei ole määratud LKS § 10 lg 2 kohaselt, kehtib alates pesapuu leidmisest väike-konnakotka püsielupaigas LKS §-s 30 sätestatud kaitsekord. Jõgisoo väike-konnakotka püsielupaiga kaitsekord ei ole määratud LKS § 10 lg 2 kohaselt, seetõttu kehtib LKS § 30 lg 2 p-s 3 sätestatud kord, mille kohaselt on sihtkaitsevööndis keelatud uute ehitiste püstitamine. Seega ei ole võimalik tulenevalt Marimetsa LKA kaitse-eesmärkidest ja kaitsekorrast rajada elektriliini trassi Marimetsa LKA sihtkaitsevöönditesse ja Jõgisoo väike-konnakotka püsielupaikadesse. Samuti pole võimalik elektriliini trassi rajada hoiualade kaitse-eesmärgiks olevatele elupaigatüüpidele ja (eelkõige I ja II kaitsekategooria) kaitsealuste liikide elupaikadesse. <u>Keskkonnaamet nõustub keskkonnaeksperti Mati Kose seisukohaga, et vajadusel tuleb kompromissi võimalusi otsida väljaspool LKS alusel kaitstavaid alasid ja Natura 2000 võrgustikku arvatud alasid, kuna kaitstavate alade kaitsekord ja kaitse-eesmärgid ei võimalda elektriliini trassi rajamist nii, et alade kaitseväärtused ei saaks kahjustatud.</u></p>		
6	<p>Maa-Amet peadirektori esimene asetäitja peadirektori ülesannetes <i>Raivo Vallner</i></p>	<p>26.06.2014 nr 6.2-3/7780</p>	<p>Järgnevalt anname oma hinnangu teemaplaneeringule lähtuvalt asjaolust, et Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini planeeritav trassikoridor kattub osaliselt Õmma turbamaardlaga (registrikaart 188), Laiküla turbamaardlaga (registrikaart 214) ning Laiküla turbatootmisala kehtiva mäeeraldisega (kaevandamisloa nr LMKL-001; loa omanik AS Torf). Planeeritava trassikoridori kattumine maardlatega on kujutatud planeeringu joonistel <i>Planeeringulahendus Lääne-Nigula vallas</i> ja <i>Planeeringulahendus Kullamaa vallas</i> ning kirjeldatud planeeringu seletuskirjas ja KSH aruandes. Planeeringu joonise <i>Planeeringulahendus Kullamaa vallas</i> kohaselt kattub rajatav elektriliin keskkonnaregistris arvel oleva Laiküla turba-maardlaga ning Laiküla turbatootmisala kehtiva mäeeraldisega. Teemaplaneeringu seletuskirja peatükis 3.4.4. <i>Kohaspetsiifilised leevendusmeetmed</i> on kirjeldatud planeeritava elektriliini rajamis-tingimusi Laiküla turbamaardlaga kattuvale alale järgnevalt (tsiteerin): „Paigaldada Laiküla maardlale (8 plokk) võimalikult vähe maste“ ning (tsiteerin): „Masti mitte paigaldada aktiivsele tarbevarule, kus pole aktiivset mäeeraldist (6. plokk ja 5. plokk). Laiküla turbamaardlale (2. plokk) paigaldatavad mastid, hiljem tööde aeg (algus ja kestus) kokku leppida kaevandajaga“. Maa-amet pidas vajalikuks enne seisukoha kujundamist küsida arvamust teemaplaneeringu kohta maavara kaevandamise loa omanikult. Seoses AS-ilt Torf arvamusel küsimisega pikendas Maa-amet Lääne</p>	<p>kiri, allkiri digitaalselt</p>	<p>Arvestatud: Märkus: Maardlatega seoses on täiendatud planeeringu teksti ptk 3.3. <i>Elektri-liini projekteerimise ja rajamise põhimõtted ning tingimused</i> alapeatükki <i>Elektriliini projekteerimise tingimused</i> punktiga</p> <ul style="list-style-type: none"> keskkonnaregistris arvel olevate maardlate aladel tagada elektriliini kaitsevööndis kuni 6,2 m kõrguste masinate töötamise võimalus. <p>Täiendatud on ka ptk 3.5.3 <i>Maardlad</i> punktiga</p> <ul style="list-style-type: none"> Keskkonnaregistris arvel olevale maardlale elektriliini ehitamine ja kasutamine ei ole takistuseks kaevandamise lubade taotlemisel ja väljaandmisel õigusaktides sätestatud korras ja tingimustel. Maardla alal tagatakse elektriliini kaitsevööndis kuni 6,2 m kõrguste masinate töötamise võimalus.

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

		<p>Maavalitsuse 12.05.2014 kirjale nr 12-3/2014/674-1 vastamise tähtaega kuni 11.07.2014.</p> <p>Lääne Maavalitsus teavitas 11.06.2014 saadetud e-kirjas, et on varasemalt olnud kirjavahetuses AS-iga Torf ning nende poolt seatud tingimused on kajastatud planeeringu materjalides. Lääne Maavalitsus edastas 11.06.2014 e-kirjaga ka AS-i Torf poolt Lääne Maavalitsusele 14.10.2013 teemaplaneeringu kohta saadetud arvamuse (tsiteerin): „Tootmisel kasutatavad turbatootmismasinad on 6,2 m kõrgused ning seega peab olema tagatud nende töötamise võimalus; elektriliin ületab turbatootmisala siseteid, millel liiguvad turbaveo transpordivahendid ja eelmainitud 6,2 m kõrgused turbatootmismasinad, seega peab olema tagatud siseteede kasutamise võimalus; siseteede äärtesse ladustatakse toodetud freesturvas aunadesse ning seega peavad olema tagatud liiklemise ning turba transportimise ja laadimise võimalused“.</p> <p>Oma arvamuse kõnealuse teemaplaneeringu kohta edastas AS Torf ka Maa-ametile 25.06.2014 kirjaga, kus oli märgitud (tsiteerin): „AS Torf on teemaplaneeringu dokumentidega tutvunud, mille esitas meile Lääne Maavalitsus ja oleme esitanud omapoolse teatise selle kohta Lääne Maavalitsusele 14.10.2013 koos meiepoolsete arvamus- tega järgnevalt: tootmisel kasutatavad turbatootmismasinad on 6,2 m kõrgused ning seega peab olema tagatud nende töötamise võimalus; elektriliin ületab turbatootmisala siseteid, millel liiguvad turbaveo transpordivahendid ja eelmainitud 6,2 m kõrgused turbatootmismasinad, seega peab olema tagatud siseteede kasutamise võimalus; siseteede äärtesse ladustatakse toodetud freesturvas aunadesse ning seega peavad olema tagatud liiklemise ning turba transportimise ja laadimise võimalused. Oleme tutvunud ka Maa-ameti poolt 10.06.2014 saadetud dokumentidega, milles paluti meie arvamust teemaplaneeringu seletuskirjas kirjeldatud planeeritava elektriliini rajamistingimustele. Meie poolsed arvamus- ted on toodud käesolevas kirjas eelpool toodus, mille edastasime Lääne Maavalitsusele 14.10.2013 ning lisame, et tööde aega mitte planeerida tuleohtlikule perioodile“.</p> <p>Planeeringu seletuskirja peatükis 3.2.3. <i>Peale elektriliini rajamist elektriliini kaitsevööndis kehtivad piirangud</i> on kirjeldatud, et peale elektriliini rajamist on elektriliini kaitsevööndis keelatud ilma liini omaniku loata sõita masinate ja mehhanismidega, mille üldkõrgus maapinnast koos veosega või ilma selleta on üle 4,5 meetri.</p> <p>Seletuskirja peatükis 3.4.3. <i>Käitamisaegsed mõjud</i> ja KSH aruande peatükis 8.3 <i>Käitamisaegsed mõjud</i> on kirjeldatud (tsiteerin): „Liini kaitsevööndis on majandustegevus ohutuse eesmärgil piiratud. Seetõttu muutub läbitavates maardlates maavara kaevandamise tingimus, sest tööd tuleb kooskõlastada liini valdajaga. Olulisim probleem on seotud mastide ümbrusega, kus kaevandamine võib</p>	<p>Märkus: Tuleohtliku perioodi vältimisega seoses on täiendatud ptk 3.4.2 <i>Ehitusaegsed mõjud ja nende leevendamine</i> punktiga</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turbamaardla alale ehitamisel mitte planeerida ehitustööde aega tuleohtlikule perioodile.
--	--	---	--

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

		<p>ohtu seada masti püsivuse". Seletuskirja peatükis 3.2. <i>Trassikoridori üldised kasutamistingimused</i> on kirjeldatud (tsiteerin): „Teemaplaneeringuga trassikoridoris asuvate katastriüksuste ja kinnistute sihtotstarvet ei muudeta. Planeeritud trassikoridori alal võib jätkuda olemasoleva katastriüksuse sihtotstarbe kohane maakasutus, kuid majandustegevus (nt põlluharimine, maavarade kaevandamine, kuivenduskraavide rajamine ja hooldamine, puude langetamine) on elektriliini ehitamise ajal ja peale elektriliini valmimist ohutuse eesmärgil piiratud“.</p> <p>Märgime, et teemaplaneeringuga kaevandamise piiramine on vastuolus MaaPS § 62, mille kohaselt tuleb maapõue seisundit ja kasutamist mõjutava tegevuse korraldamisel tagada keskkonnaregistris arvele võetud maavaravaru kaevandamisväärsena säilimine ning juurdepääs sellele. Maa-amet võib lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat püsiva iseloomuga tegevust üksnes juhul, kui kavandatav tegevus ei halvenda maavaravaru kaevandamisväärsena säilimise või maavaravarule juurdepääsu osas olemasolevat olukorda. Maavaravarule juurdepääsu säilimise tagamiseks palume lisada seletuskirja peatükki 3.5.3. <i>Maardlad</i> või peatükki 3.2. <i>Trassikoridori üldised kasutamistingimused</i>, et <u>keskkonnaregistris arvel olevale maardlale elektriliini ehitamine ja kasutamine ei ole takistuseks kaevandamise lubade taotlemisel ja väljaandmisel õigusaktides sätestatud korras ja tingimustel. Maardla alal on tagatud on kuni 6,2 m kõrguste masinate töötamise võimalus elektriliini kaitsevööndis.</u> Teemaplaneeringu KSH aruande peatükis 7.2.2 <i>Mõju prognoosimine leevendavate meetmetega</i> on alapeatükis R 1-2 kirjeldatud (tsiteerin): „Tõsteplatsi ees paikneval mastiplatsil 10x10 m rammitakse masti neljale vundamendile vaiad. Vaiade ümbrus kaevatakse 3 m sügavuselt turbapinnasest tühjaks, lõigatakse õigesse kõrgusesse ja betoneeritakse kokku elementvundamenti kandvaks parveks. Betoonparvedele asetatakse elementvundamendid, vundamendi ümber olev koonus vooderdatakse geotekstiiliga ja täidetakse kruusaga“. Oma 15.03.2013 kirjas palusime teemaplaneeringu ja KSH koostamisel arvestada, et maardlate alade piirides mastidele vundamentide rajamisel ja trassile juurdepääsude rajamisel on vajalik arvelolev maavara väljata selliselt, et oleks tagatud maavara kasutuskõlblikkus ning väljatud maavara tuleb kasutada sihtotstarbeliselt. Väljatud maavara käitlemisel on vajalik arvestada MaaPS 6. peatükis „Maapõue muud kasutamise viisid“ toodud nõuetega. Maa-ametile kooskõlastamiseks esitatud planeeringu seletuskirja peatükis 3.5.3. <i>Maardlad</i> on kirjeldatud (tsiteerin): „Maardla aladel tuleb järgida maapõueseadusest tulenevaid nõudeid“. Nõustume viimati tsiteerituga. Täiendavalt palume lisada seletuskirja, et <u>turbamaardla alale ehitamisel tuleb arvestada vajadusega ehitustööde aega mitte planeerida tuleohtlikule perioodile.</u></p>		
--	--	--	--	--

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

			<p>Planeeringu seletuskirja peatükis 3.4.3. <i>Käitamisaegsed mõjud</i> ja KSH aruande peatükis 8.3 <i>Käitamisaegsed mõjud</i> on kirjeldatud (tsiteerin): „Turba kaevandamisest tekkiva tolmu mõju liinile on eeldatavalt väheoluline, turbatolmu süttimises probleemi ei ole. Kui tolmu peaks ladestuma isolaatorkettidele ja mingil põhjusel toimuma ülelööki, põleb tolmu hetkega ja maapinnale midagi põlevat ei jõua. Probleem võib esineda, kui turbaväli läheb põlema mingil muul põhjusel ning tahm, tuhk ja suits saastavad isolaatorkette sedavõrd, et tekib isolatsiooni ülelööki ja liin lülitub välja“. Päästeameti Lääne päästekeskuse Kriisireguleerimise büroo on kõnealuse teemaplaneeringu kooskõlastanud oma 19.05.2014 kirjaga nr 7.3-4.4/4929. Käesolevaga teatame, et oleme tutvunud „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassi asukoha määramine“ teemaplaneeringuga ning ei esita lahenduse suhtes vastuväiteid tingimusel, et arvestatakse eelnevates lõikudes toodud ja alla joonitud märkustega ja täiendatakse vastavalt teemaplaneeringu dokumente. Palume hoida Maa-ametit kursis planeeringu edasise menetlemisega, sh edastada Maa-ametile teadmiseks muudetud planeeringumaterjalid. Vastuväidete korral palume edastada selgitused Maa-ametile täiendavaks ülevaatamiseks. Palume võimalusel edastada ka teemaplaneeringu vastuvõtmise ja kehtestamise otsused digitaalsel kujul ning kehtestatud planeeringu põhijoonis, valdada planeeringulahenduse joonised ja seletuskiri .pdf, .dwg või .jpg vormingus järgnevale e-kirja aadressile: maaamet@maaamet.ee.</p>		
	peadirektori esimene asetäitja peadirektori ülesannetes <i>Raivo Vallner</i>	10.06.2014 nr 6.2-3/7780	<p>... Planeeritav elektriliini trassikoridor kattub Laiküla turbamaardlaga (keskkonnaregistri maardlate nimistu registrikaart nr 214) ning AS-le Torf antud maavara kaevandamise loa nr LMKL-001 alusel töötava Laiküla turbatootmisala mäeeraldisega. Maa-amet, tutvunud kooskõlastamiseks esitatud teemaplaneeringu dokumentatsiooniga, leiab, et planeeringulahenduse osas seisukoha võtmiseks on vajalik küsida arvamust teemaplaneeringu kohta maavara kaevandamise loa omanikult AS-lt Torf. Seoses kaevandamisloa omaniku seisukoha küsimisega pikendame Lääne Maavalitsuse 12.05.2014 kirjale nr 12-3/2014/674-1 vastamise tähtaega kuni 11. juulini 2014.</p>	kiri, allkiri digitaalselt	Võetud teadmiseks
7	Maanteeamet planeeringute osakonna juhataja <i>Andres Urm</i>	12.11.2014 nr 15-4/14- 00241/560	<p>Maanteeamet vaatas esitatud teemaplaneeringud läbi. Teemaplaneeringutes on arvestatud planeeringute koostajatega koostöö käigus läbi arutatud ja kokku lepitud sõnastuste ning tehniliste ettepanekutega. Eelnevast lähtuvalt kooskõlastame esitatud teemaplaneeringud. Maanteeamet soovib ka tööprojekti staadiumis jätkata koostööd riigimaanteedega seotud elektriliini tehniliste lahenduste täpsustamisel.</p>	kiri, allkiri digitaalselt	

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

	planeeringute osakonna juhataja <i>Andres Urm</i>	06.06.2014 nr 15-4/14-00241/255	Olete meile esitanud kooskõlastamiseks Harju, Lääne ja Pärnu maakonnaplaneeringut täpsustavad teemaplaneeringud „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kv elektriliini trassi asukoha määramine“. Elektriliini trassi määramise lahendustes esineb trassilõike, kus elektriliin ja riigimaantee on kavandatud paralleelkulgemisena. Eriti kitsastes oludes on kavandatud trassilõike, kus elektriliini kaitsevöönd ulatub teemaale. Elektriõhutusseaduse §12 (1) sätestab: „Elektripaigaldise kaitsevöönd on elektripaigaldist, kui see on iseseisev ehitis, ümbritsev maa-ala, õhuruum või veekogu, kus ohutuse tagamise vajadusest lähtudes kehtivad kasutuspiirangud“. Teemaplaneeringu praeguse seletuskirja koosseisus kasutuspiirangute käsitus puudub. Elering OÜ on 30. juuniks k.a kokku kutsunud koosoleku aruteluks kasutuspiirangutest ja nende käsitlusest teemaplaneeringu koosseisus Maanteeameti ja Maanteeameti regioonide osalusel. Haldusmenetluse seaduse § 41 alusel pikendame oma vastuskirja tähtaega 4. juulini 2014. Formuleerime vastuskirja vastavalt 30. juuni koosolekul kokkulepitu sõnastusega.	kiri, allkiri digitaalselt	Arvestatud 30. juuni koosolekul kokkulepitud põhimõtted on kajastatud seletuskirja peatükis 3.2.4 „Õhuliini ja maantee kattuvus kaitsevööndis kehtivad piirangud“ ja peatükis 3.3.1 „Elektriliini projekteerimise tingimused erandina kitsastes oludes“. 1. oktoobril toimus täiendav kokkusaamine Ääsmäe-Haapsalu-Rohuküla maantee Risti aleviku (Lääne-Nigula valla) äärse lõigu osas. Kohtumisel osalesid Maanteeameti (Urmas Robam ja Taivo Nõlvand), Keskkonnaameti, Lääne Maavalitsuse, Lääne-Nigula Valla-valitsuse, Elering AS-i, Ramboll Eesti AS-i ja Maves AS-i esindajad. Kohtumisel kokku lepitud lahenduse joonis on kättesaadav: http://elering.ee/public/Elektrisustee_mi_arendamine/HLS/HLS_Kooskolastamised/L5-2_HLS-TP_Kitsadolud_Loiked-1-9.28.10.pdf
8	Muinsuskaitseamet Põhja-Eesti järelevalveosakonna juhataja <i>Peeter Nork</i>	03.09.2014 nr 1.1-7/1650-1	Teie poolt kooskõlastamiseks esitatud teemaplaneering „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kv elektriliini trassi asukoha määramine“ (koostajad Harju, Lääne ja Pärnu Maavalitsused. Tellija Elering AS, konsultant Rambol Eesti AS) on Muinsuskaitseameti poolt kooskõlastatud 03.09.2014 ja kooskõlastuse number on 23441. Meie 05.06.2014 kirjas nr 1.1-7/1080-1 toodud märkused on teemaplaneeringusse sisse viidud.	kiri, allkiri digitaalselt	
	Põhja-Eesti järelevalveosakonna juhataja <i>Peeter Nork</i>	05.06.2014 nr 1.1-7/1080-1	16. Teemaplaneering „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kv elektriliini trassi asukoha määramine“ kooskõlastamiseks. Koostajad Harju, Lääne ja Pärnu Maavalitsused. Tellija Elering AS, konsultant Rambol Eesti AS. Kooskõlastuse taotleja Lääne Maavalitsus. Peeter Nork tutvustas teemaplaneeringut. Komisjon, tuginedes muinsuskaitse-seadusele, planeerimisseadusele ja Muinsuskaitseameti põhimäärusele, otsustas volitada Põhja-Eesti Järelevalve osakonna juhataja Peeter Norki kooskõlastama teemaplaneeringut kui on sisse viidud järgmised täiendused: 16.1 tabel 6 täiendada mälestiste nimekirja ja kaitsevööndite osas: reg nr 18949 Kultusekivi Saue vald Hüüru küla Uuetoa 1 (kat tunnus 72701:001:0002). Kultusekivid ja ohvrikivi on tähistatud Maa-ameti kaardil punktobjek-	kiri, allkiri digitaalselt	Arvestatud: <u>Märkus 16.1:</u> Vastus: Ptk 3.5.1 teksti ja tabelit on täiendatud ja korrigeeritud. Lisatud on mälestis reg nr 18949 ja on täiendatud kaitsevööndite lahtrit. <u>Märkus 16.2</u> Vastus: Vt Märkus 16.1 vastust. <u>Märkus 16.3</u> Vastus: Tabelis oli kaitsevööndite lahter enne täidetud Kultuurimälestiste riikliku registri andmete alusel. Tabel on täiendatud vt märkus 16.1. <u>Märkus 16.4</u>

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

			<p>tina, nende kaitsevöönd on 50 m mälestise väliskontuurist. Kalmistu on pindalaline mälestis, selle ulatus on tähistatud Maa-ameti kaardil ning sellest lähtuvalt tuleb arvestada 50 m kaitsevöönd</p> <p>16.2 ühtlustada Tabel 6 antud nimekiri ja 3.5.1 Muinsuskaitse objektide peatükis esitatu</p> <p>16.3 selgusetuks jääb, miks on osade mälestiste kaitsevööndite tulpa märgitud kriipsud, täiendada</p> <p>16.4 selgusetuks jääb lause: täienduste tõttu võtta aluseks kinnismälestise ametlikud loetelud, kaitsekohustuse teatised ning nende täiendused, kinnisturaamatu kanded. Kaitsealuste kinnismälestiste nimekirja koostamisel võtta aluseks Kultuurimälestiste register</p> <p>16.5 Saue vallas Püha külas Peeter Suure Merekindluse varjendite piirkonnas võib kaevetöödel välja tulla kultuuriväärtusega kindlustussüsteemi ehitisi nagu tunnelid, veeäravoolu kanalid jms. Lisada seletuskirja tekst (MuKS § 41) : Kui mälestisel, muinsuskaitsealal või mis tahes muus paigas tööd tehes avastatakse inimtegevuse tagajärjel ladestunud arheoloogiline kultuurikiht, sealhulgas inimluud, või kultuuriväärtusega leid, on tööde tegija kohustatud töö seiskama, säilitama leiukoha muutumatul kujul ning viivitamatult teatama sellest Muinsuskaitseametile ja valla- või linnavalitsusele. Otsusega mittenoostumisel on Teil haldusmenetluse seaduse § 75 kohaselt õigus otsuse kättesaamisest 30 päeva jooksul esitada vaie Muinsuskaitseametile või Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 kohaselt pöörduda otsuse kättesaamisest 30 päeva jooksul halduskohtusse.</p>		<p>Vastus: Ptk 3.5.1 teksti on korrigeeritud. <u>Märkus 16.5</u> Vastus: Ptk 3.5.1 teksti on täiendatud vastava tekstiga.</p>
9	<p>Põllumajandusamet Maaparandusosakonna juhataja <i>Tiiu Valdmaa</i></p>	02.06.2014 nr 14-15/1879-1	<p>Esitasite kooskõlastamiseks Harju, Lääne ja Pärnu maakonnaplaneeringut täpsustavad teemaplaneeringud „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassi asukoha määramine“. Tutvunud teemaplaneeringute seletuskirjade ja joonistega ning planeeringutega ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega, kooskõlastab Põllumajandusamet teemaplaneeringud vastavalt planeerimiseduse §17 lg 2 p 3. Planeeringutes on olulises osas arvestatud Põllumajandusameti 24.01.2013 kirjas nr 14-15/289-1 „Seisukoha esitamine teemaplaneeringu „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassi asukoha määramine“ KSH programmi eelnõu osas“ toodud seisukohaga. Kuna kavandatav elektriliin läbib 92 km ulatuses maaparandusüsteeme ja lõikub 11 riigi poolt korrashoitava ühiseesvooluga, tuleb vastavalt maaparandusseaduse § 47 lg 1 kohaselt maaparandusüsteemile kavandatava hoone või rajatise ehitusprojekt kooskõlastada Põllumajandusametiga. Soovitame juba projekteerimise etapis kaasata või konsulteerida maaparanduse eksperdiga, et vältida võimalikest maaparandussüsteemide kahjustamisest tulenevaid pinnaveerežiimi ebasovitavaid muutusi ja üleujutusi. Andmeid konkreetsete maaparandussüsteemide, sh drenaažitorustike paiknemiste kohta on</p>	kiri, allkiri digitaalselt	

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

			võimalik saada Põllumajandusameti Harju, Lääne ja Pärnu keskustest. Kontaktisikud keskustes: Harju keskus Sulev Taul sulev.taul@pma.agri.ee 6712 666 Lääne keskus Sirje Pärjala sirje.parjala@pma.agri.ee 4734 497 Pärnu keskus Jaak Isand jaak.isand@pma.agri.ee 4431 305		
10	Päästeamet Kriisireguleerimise büroo juhataja <i>Toomas Luik</i>	19.05.2014 nr 7.3-4.4/4929	Olles läbi vaadanud teemaplaneeringute „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassi asukoha määramine“ dokumendid, ei ole Lääne päästekeskusel ettepanekuid ega märkuseid teema täiendamiseks.	kiri, allkiri digitaalselt	
11	Tehnilise Järelevalveamet	Taotlus 12.05.2014 nr 12-3/2014/ 674-1			Planeerimisseaduse § 17 lg 5 alusel on planeering kooskõlastatud .
12	Terviseamet Peadirektori asetäitja <i>Mihhail Muzõtšin</i>	18.12.2014 nr 9.3-1/3613-4	... Teemaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) aruannet täiendati müratasemetega moodistustega, mis teostati 2014. a. septembris ja mille tulemusi käsitleti peatükis 12.3. Lisaks täiendati KSH aruande elektromagnetvälja käsitlevaid peatükke 12.1 ja 12.2. Amet on tutvunud täiendatud teemaplaneeringu ja selle KSH aruandega ning kooskõlastab Harju, Lääne ja Pärnu maakonnaplaneeringut täpsustava „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassi asukoha määramine“ teemaplaneeringu järgmistel tingimustel : <ul style="list-style-type: none"> • Trassi planeerimisel ei jääks elektriliini kaitsevööndisse eluhooneid. • KSH aruande müra käsitlevad peatükis 12.3 on märgitud, et elektriliini müra sarnaneb pigem liikluse kui tööstusega. Siinkohal juhime tähelepanu, et amet on alajaama müra kohta esitatud kaebuste menetlemisel lähtunud tööstusmüra normidest. Uue trassi ja alajaama rajamisel lähtuda sotsiaalministri 04.03.2002.a. määruses nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja müratase-me mõõtmise meetodid“ toodud tööstusmüra taotlustasemetest (taotlustaseme arvsuurused uutel planeeritavatel aladel). • Kui ei ületata sotsiaalministri 21.02.2002 määrusega nr 38 „Mitteioniseeriva kiirguse piirväärtused elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes, õpperuumides ja mitteioniseeriva kiirguse tasemetega mõõtmine“ kehtestatud normväärtusi. KSH aruandest selgub, et kavandatava 330/110 kV elektriliini kaitsevööndist väljapool on magnetvoo tihedus (piirväärtus 100 µT, tegelik väärtus liini all vähem kui 10 µT) ja elektrivälja tugevus (piirväärtus 5 000 V/m, tegelik väärtus kaitsevööndi piiiril alla 1 000 V/m) allpool sätestatud normtasest. 	kiri, allkiri digitaalselt	

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

<p>Peadirektori asetäitja <i>Mihhail Muzõtšin</i></p>	<p>11.06.2014 nr 9.3-1/3613</p>	<p>Harju, Lääne ja Pärnu maakonna planeeringut täpsustava teemaplaneeringu "Harku-Lihula- Sindi 330/110 kV elektriliini trassi asukoha määramine" keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) aruande eelnõu 8.3 Käitamisaegsed mõjud alapeatüki all on märgitud, et seni teostatud müramõõtmised näitavad, et väljaspool kaitsevööndit on liini müra normikohane. Samas ei ole kirjeldatud teostatud mõõtmiste asukohti, millise pingega olid mõõdetud õhuliinid, aluseks võetud mõõtmiste tulemusi jne. Muuhulgas ei ole täpsustatud, milliseid müranorme silmas peetakse ja kui kaugel elektriliinist on tagatud normeeritud müratasemed.</p> <p>Lisaks olemasolevatele Harku, Keila, Risti, Kullamaa, Lihula, Lõpe, Audru ja Sindi alajaamadele kavandatakse uus Laitse alajaam. Terviseamet juhib tähelepanu, et alajaamade müra võib põhjustada häiringuid piirkonnas elavatele inimestele. KSH aruandest ei selgu, kas ja kui palju võivad kõrgema pingega liinid mõjutada alajaamade mürataset. Samuti ei ole hinnatud uue Laitse alajaama sobivust keskkonda müra osas ja mõju nii olemasolevatele kui ka perspektiivsetele elamuualadele. Olemasolevate kui ka kavandatava alajaama mõju inimese tervisele saab hinnata alles siis kui on välja toodud võimalikud kõige kõrgemad ekvivalentsed müratasemed piirkonna elamuualadel ja vajadusel esitatud müra leevendavad meetmed, et elamuualadel oleksid tagatud sotsiaalministri 04.03.2002.a. määrusega nr 42 „Müra normtasemed elu-ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid“ kehtestatud normtasemed. Terviseamet on seisukohal, et KSH aruannet tuleks müra osas täiendada.</p> <p>Elektromagnetvälja mõju käsitlevas peatükis viidatakse, et Eestis kehtestatud lubatud maksimaalsed väärtused on toodud sotsiaalministri 21.02.2002 määruses nr 38 „Mitteioniseeriva kiirguse piirväärtused elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes, õpperuumides ja mitteioniseeriva kiirguse tasemete mõõtmine“. KSH aruandes ei ole täpsustatud kui kaugemale elektriliinidest ulatuvad eeltoodud määruses mainitud maksimaalsed piirväärtused arvestades kõige halvemat olukorda (kahekordsed elektriliinid jne). Võimsama pingega 330 kV elektriliini rajamisega kaasnevat mõju inimese tervisele saab hinnata alles siis kui KSH raames on täiendatud ülaltoodud teemasid. Sellest tulenevalt ei saa Terviseamet Harju, Lääne ja Pärnu maakonnaplaneeringut täpsustavat teemaplaneeringut kooskõlastada.</p>	<p>kiri, allkiri digitaalselt</p>	<p>Arvestatud Müra taseme määramiseks viidi 2014. aasta septembris läbi 110 kV ja 330 kV õhuliinide ja Aruküla 330 kV alajaama põhjustatud müra tasemete mõõtmised (vt. KSH Lisa 3, http://elering.ee/public/Elektrisusteemi_arendamine/HLS/KSH_aruanne/KSH_Lisa_3_Mura_mootmine.pdf). Müramõõtmise tulemusi on käsitletud KSH aruande eelnõu peatükis 12.3. Terviseameti ettepanekute põhjal on täiendatud KSH aruande eelnõu elektromagnetvälja käsitlevaid peatükke 12.1 ja 12.2.</p>
---	-------------------------------------	--	-----------------------------------	--

Projekti juht

Mildred Liinat

HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

KOOSKÖLASTUSTE KOONDTABEL II

Nr	Kooskõlastav organisatsioon	Kooskõlastuse nr ja kuupäev	Kooskõlastuse ära kiri	Kooskõlastuse originaal	Projekteerija märkused kooskõlastaja tingimuste täitmise kohta
1	2	3	4	5	6
1	Lääne-Nigula (Risti) Vallavalitsus vallavolikogu esimees <i>Andres Kampmann</i>	30.10.2014 nr 98	... Võttes aluseks Maanteeameti ja Keskkonnaameti kokkulepitud nurgamasti asukohta ja haldusmenetluse seaduse § 4 1. Muuta Lääne-Nigula Vallavolikogu 29.05.2014 otsust nr 75 „Lääne maakonnaplaneeringut täpsustav teemaplaneeringu „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassi asukohta määramine“ kooskõlastamine lisades juurde punkt 1.1 alljärgnevas sõnastuses: 1.1 Ääsmäe-Haapsalu- Rohuküla maantee ja Marimetsa - Ömma hoiuala piiril oleva nurgamasti asukoht planeerida vastavalt Keskkonnaameti ja Maanteeameti kokkuleppele ning sellest tulenevalt liinitrassi asukoht alajaama. 2. Otsus jõustub teatavastegemisest Lääne Maavalitsusele.	volikogu otsus, allkiri digitaalselt	
	vallavolikogu esimees <i>Andres Kampmann</i>	29.05.2014 nr 75	Juhindudes planeerimisseaduse § 17 lõike 2 punktist 1, kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 3 punktist 1, haldusmenetluse seaduse § 16, Lääne Maavalitsuse taotlusest 09.05.2014 nr 12-3/2014/663-1 ja tutvunud esitatud seletuskirja ja joonistega ning AS Mavesse koostatud keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega 1. Kooskõlastada Lääne maakonnaplaneeringut täpsustav teemaplaneering „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassi asukohta määramine“. 2. Otsus jõustub teatavastegemisest Lääne Maavalitsusele. 3. Käesolevat otsust on õigus vaidlustada 30 päeva jooksul, arvates päevast, millal vait esitama õigustatud isik otsusest teada sai või oleks pidanud teada saada, esitades vaide Lääne-Nigula Vallavolikogule haldusmenetluse seadusega vaidemenetlusele kehtestatud korras. Otsuse peale on kaebeõigusega isikul õigus esitada kaebus Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustiku §-s 46 sätestatud tähtaegadel ja halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.	volikogu otsus, allkiri digitaalselt	
2	Kullamaa Vallavalitsus vallavolikogu esimehe asetäitja <i>Hannes Smitt</i>	30.10.2014 Nr 33	... Võttes aluseks planeerimisseaduse § 17 lg 2 p 1, kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lg 3 p 1, haldusmenetluse seaduse § 16 ja Kullamaa valla ehitusmääruse § 9 lg 1 p 13, juhindudes Lääne Maavalitsuse taotlusest 8.10.2014 nr 12-3/2014/663-5 ja esitatud teemaplaneeringu materjalidest Kullamaa Vallavolikogu otsustab:	volikogu otsuse ärakiri, allkirjastatud, kinnitusega	

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

			<ol style="list-style-type: none"> Mitte anda kooskõlastust Lääne maakonnaplaneeringut täpsustavale teemaplaneeringule „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassi asukoha määramine“, kuna kooskõlastamiseks esitatud trassi asukoht läbib Kullamaa vallas kompaktse asustusega alasid ja alasid, mis on Kullamaa valla üldplaneeringu järgselt perspektiivsed elamu- ja tootmisalad, kus elab praktiliselt 85% Kullamaa valla elanikest. Eelpool nimetatud trass piiraks elamumaade arendamist ning ettevõtlust. Samas on võimalik viia trass läbi praktiliselt asustamata ja väheväärtuslike alade, kasutades looduskaitseala (Merimetsa raba) minimaalselt. Mõistlik on lähtuda põhimõttest, et mida kaugemal on trassi asukoht kompaktsest asustusest ja kodudest, seda parem. Selline lähenemine trassi valikule riivaks kõige vähem Kullamaa valla kodanike huvisid, vajadusel tuleb muuta looduskaitseala piire. Pakkuda välja alternatiivne trassi asukoht Kullamaa vallas, mille puhul on kompaktse ala ja looduskaitseala kasutamine minimaalne (asukoha eskiis lisatud ... ... Otsus jõustub teatavastegemisest. 		
	vallavolikogu esimees <i>Einar Pärnpuu</i>	09.06.2014 nr 19	<ol style="list-style-type: none"> Mitte anda kooskõlastust Lääne maakonnaplaneeringut täpsustavale teemaplaneeringule „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassi asukoha määramine“, kuna kooskõlastamiseks esitatud trassi asukoht läbib Kullamaa vallas kompaktse asustusega alasid ja alasid, mis on Kullamaa valla üldplaneeringu järgselt perspektiivsed elamu- ja tootmisalad, kus elab praktiliselt 85% Kullamaa valla elanikest. Eelpool nimetatud trass piiraks elamualade arendamist ning ettevõtlust. Samas on võimalik viia trass läbi praktiliselt asustamata ja väheväärtuslike alade, kasutades looduskaitseala (Marimetsa raba) minimaalselt. Mõistlik on lähtuda põhimõttest, et mida kaugemal on trassi asukoht kompaktsest asustusest ja kodudest, seda parem, selline lähenemine trassi valikule riivaks kõige vähem Kullamaa valla kodanike huvisid. Pakkuda välja alternatiivsed trassi asukohad Kullamaa vallas, mille puhul on kompaktse ala kasutamine minimaalne (asukoha eskiis lisatud). Käesoleva otsuse peale võib esitada kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul arvestades otsuse teadasaamisest Otsus jõustub teatavastegemisest. 	volikogu otsus, allkiri digitaalselt	
3	Martna Vallavalitsus vallavolikogu aseesimees <i>Ene Pallas</i>	30.07.2015 nr 58	<p>... Otsus võetakse vastu planeerimisseaduse § 27 lõigete 1 ja 2, § 31 lõike 2, §44 lõike 2 ning kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 1 punkti 1 ja § 22 lõike 2 alusel ning lähtuvalt Lääne Maavalitsuse 22.06.2015.a kirjast nr 12-3/15/875-1.</p> <ol style="list-style-type: none"> Võtta seisukoht Lääne maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassi asukoha määramine“ kooskõlastamise osas pärast seda kui on selgunud projekteeritava kaitseala piiri täpne 	volikogu otsus, allkirjastatud	Võetud teadmiseks

LÄÄNE MAAKONNAPLANEERINGUT TÄPSUSTAV TEEMAPLANEERING
HARKU-LIHULA-SINDI 330/110 KV ELEKTRILIINI TRASSI ASUKOHA MÄÄRAMINE

			<p>asukoht.</p> <p>2. Teha planeeringu koostajale ettepanek, kaaluda elektriliini trassi alternatiivse asukohana, juhul kui planeeritava kaitseala piiri nihutamine seda võimaldab, Keskküla ja Kasari külast möödumist põhja ja lääne poolt (raba servast), sealjuures möödudes kõikidest majapidamistest kaugemalt kui 200 meetrit.</p> <p>3. Jätta muutmata Martna valla üldplaneering seni kuni on otsustatud elektriliini trassi asukoha valik.</p> <p>4. Käesolev otsus jõustub Lääne Maavalitsusele teatavastegemisest.</p>		
	vallavolikogu esimees <i>Hardi Rehkalt</i>	18.11.2014 nr 33	<p>... Otsus võetakse vastu planeerimisseaduse § 17 lõike 2, kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 3 punkti 1 ja § 22 lõike 2 alusel ning lähtuvalt Lääne Maavalitsuse 24.10.2014.a kirjast nr 12-3/2014/664-3.</p> <p>1. Mitte kooskõlastada Lääne maakonnaplaneeringu teemaplaneeringut „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassi asukoha määramine”.</p> <p>2. Mitte muuta Martna valla üldplaneeringut seni kuni on jõutud osapooli rahuldava tulemuseni elektriliini asukoha suhtes.</p> <p>3. Teha planeeringu koostajale ettepanek leida võimalus Matsalu rahvuspargi kaitse-eeskirja muutmiseks Keskküla külas sihtkaitsevööndi ulatuse vähendamiseks, võimaldamaks elektriliini rajamist Risti-Virtsu-Kuivastu-Kuressaare tee serva.</p> <p>4. Teha ettepanek planeeringu koostajal veelkord alternatiivina kaaluda elektriliini trassiasukohana Keskküla ja Kasari külast möödumist põhja ja lääne poolt (raba servast).</p> <p>5. Käesolev otsus jõustub Lääne Maavalitsusele teatavastegemisest.</p>	Volikogu otsus, allkirjastatud, kaaskiri	Võetud teadmiseks
	vallavolikogu esimees <i>Hardi Rehkalt</i>	26.06.2014 nr 30	<p>... Otsus võetakse vastu planeerimisseaduse § 17 lõike 2, kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 3 punkti 1 ja § 22 lõike 2 alusel ning lähtuvalt Lääne Maavalitsuse 09.05.2014.a kirjast nr 12-3/2014/664-1.</p> <p>1. Mitte kooskõlastada Lääne maakonnaplaneeringu teemaplaneeringut „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassi asukoha määramine”.</p> <p>2. Käesolev otsus jõustub Lääne Maavalitsusele teatavastegemisest.</p>	volikogu otsus, allkirjastatud	
4	Lihula Vallavalitsus vallavolikogu esimees <i>Jaak Kastepõld</i>	29.05.2014 nr 20	<p>... Võttes aluseks kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punkti 37; planeerimisseaduse § 17 lõike 2 punkti 1 ning Lihula valla ehitusmääruse punkti 10.3.1 Lihula Vallavolikogu O T S U S T A B:</p> <p>1. Kooskõlastada Lääne maakonnaplaneeringut täpsustav teemaplaneering „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassi asukoha määramine”.</p> <p>2. Lugada eelistatuks trassikoridorid L 1-1 ja K 1-3.</p> <p>3. Otsus jõustub Lääne Maavanemale teatavastegemisest.</p>	volikogu otsus	